

Civilinė byla Nr. 3K-3-34/2012 (S)
Teisminio proceso Nr. 2-19-3-00628-2010-4
Procesinio sprendimo kategorijos: 42.1;
42.8; 43.2; 63.1; 126.5

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. vasario 10 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas), Birutės Janavičiūtės ir Egidijaus Laužiko (pranešėjas),

rašytinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo V. N.** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 15 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo V. N. ieškinį atsakovams P. R., M. R., A. R. dėl skolos priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

Ieškovas prašė solidariai iš atsakovų priteisti 13 100 Lt skolą. Ieškovas nurodė, kad 2006 m. rugsėjo 27 d. A. R. įsipareigojo iki 2008 m. sausio 1 d. jam grąžinti bendros Lietuvos ir Vokietijos įmonės uždarnosios akcinės bendrovės „RGV Autoimpeks“ 20 000 Lt skolą, surašydamas pakvitavimą, tačiau dalimis grąžino tik 6900 Lt, todėl liko skolingas 13 100 Lt. 2009 m. spalio 2 d. ieškovas pareikalavo padengti skolą, tačiau 2009 m. spalio 18 d. A. R. mirė. Po A. R. mirties palikimą priėmė jo sūnūs (atsakovai). Ieškovo teigimu, atsakovai, priimdami palikimą, žinojo apie pareikštus kreditoriaus reikalavimus, todėl solidariai atsako už palikėjo skolą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimų esmė

Jurbarko rajono apylinkės teismas 2011 m. vasario 1 d. sprendimu ieškinį atmetė.

Teismas konstatavo, kad Vilniaus apygardos teismo 2001 m. rugpjūčio 20 d. nutartimi BĮ UAB „RGV Autoimpeks“ buvo iškelta bankroto byla. Po Vilniaus apygardos teismo 2001 m. rugpjūčio 20 d. nutarties įsiteisėjimo dienos ieškovas turėjo teisę pareikšti kreditoriaus reikalavimus BĮ UAB „RGV Autoimpeks“. Byloje nėra duomenų, kad šie reikalavimai būtų pareikšti. Vadinas, ieškovas tinkamai neįgyvendino savo kaip kreditoriaus reikalavimo teisės. Įmonė 2005 m. spalio 24 d. išregistruota iš Juridinių asmenų registro. Byloje esančiu 2006 m. rugsėjo 27 d. pakvitavimu

A. R. įsipareigojo (bankrutavusios ir likviduotos dėl bankroto) BĮ UAB „RGV Autoimpeks“ skolą perimti asmeninėn atsakomybėn. Šiuo pakvitavimu A. R. prisiėmė būtent bankrutavusios BĮ UAB „RGV Autoimpeks“ prievolę. CK 6.128 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad kai juridinis asmuo (kreditorius ar skolininkas) likviduojamas, prievolė baigiasi.

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, apeliacine tvarka išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo V. N. apeliacinį skundą, 2011 m. birželio 15 d. nutartimi jį atmetė, Jurbarko rajono apylinkės teismo 2011 m. vasario 1 d. sprendimą paliko nepakeistą.

Kolegija atmetė apeliacinio skundo argumentą, kad 2006 m. rugsėjo 27 d. skolos rašteliu buvo sukurtas naujas teisinis santykis, o ne tęsiamas bankrutavusios įmonės skolinių įsipareigojimų vykdymas, bei argumentą, kad A. R. vienašale sutartimi – skolos rašteliu – sukūrė visiškai naują prievolę. Iš 2006 m. rugsėjo 27 d. pakvitavimo teksto matyti, kad A. R. perima savo asmeninėn atsiskaitomybėn UAB „RGV Autoimpeks“ 20 000 Lt skolą. Kolegija konstatavo, kad šis pakvitavimas surašytas po to, kai UAB „RGV Autoimpeks“ buvo pripažinta bankrutavusia ir likviduota dėl bankroto, todėl A. R. negalėjo prisiimti likviduotos įmonės prievolės. Kolegijos vertinimu, byloje nėra duomenų, kad esant įmonei galėjo būti atliktas skolos perkėlimas ir A. R. būtų perėmęs UAB „RGV Autoimpeks“ skolininko teises ir pareigas pagal CK 6.115, 6.116 straipsnių reikalavimus. Dėl to kolegija padarė išvadą, kad, nesant duomenų apie juridinio asmens skolos perkėlimą fiziniam asmeniui, t. y. A. R., pastarasis negalėjo prisiimti prievolės atlyginti ieškovui UAB „RGV Autoimpeks“ skolą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

Kasaciniu skundu ieškovas prašo Jurbarko rajono apylinkės teismo 2011 m. vasario 1 d. sprendimą ir Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2010 m. kovo 8 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – ieškinį patenkinti.

Kasacinis skundas grindžiamas tokiais argumentais:

1. Apeliacinės instancijos teismas neišsiaiškino teisinio santykio esmės. Skolos raštelis buvo visiškai naujas teisinis santykis, nors ir turintis sąsają su UAB „RGV Autoimpeks“ veikla, tačiau nekylantis iš jos tiesiogiai. CK 6.3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prievolės dalyku gali būti bet kokie veiksmai (veikimas, neveikimas), kurių nedraudžia įstatymai ir kurie neprieštarauja viešajai tvarkai ir gerai moralei. A. R. veiksmai buvo siekis įtvirtinti geranorišką ir sąžiningą verslo praktiką, jie nebuvo teisės aktų draudžiami, todėl apeliacinės instancijos teismo išvada apie tai, jog A. R. aptariamoms prievolėms sau susikurti „negalėjo“, yra nepagrįsta. Šalių susitarimas, įformintas atitinkamu A. R. įsipareigojimu, sukūrė pareigą sumokėti sumą, kuri nurodyta skolos raštelyje, o ieškovas įgijo teisę jos reikalauti (CK 6.4, 6.38 straipsniai).

2. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė CK 6.156 straipsnyje įtvirtintą sutarties laisvės principą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2004 m. vasario 18 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UAB „Inter-Trakas v. G. A. individuali įmonė*, bylos Nr. 3K-3-117/2004). Civilinės teisės dispozityvumo principas leidžia nustatyti teisinius santykius patiems dalyviams. Joks įstatymas tiesiogiai nenumato draudimo asmeniui dengti skolą už kitą asmenį, šiuo atveju – už bankrutavusią bendrovę. Apeliacinės instancijos teismas, pasisakydamas, jog A. R. neturėjo teisės parašyti asmeninio skolos rašteliu kasatoriui, nepagrįstai apribojo CK 6.156 straipsnyje įtvirtintą sutarties laisvės principą bei nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos.

3. Apeliacinės instancijos teismas netyrė ieškovo argumentų, kurie buvo pateikti apeliaciniame skunde, jog pagal CK 1.79 straipsnio nuostatas šalis, kuri turi teisę sandorį nugincyti, gali jį ir patvirtinti. A. R., sumokėdamas ieškovui dalį sumos pagal savo įsipareigojimą, sandorį iš dalies įvykdė, todėl preziumuojama, kad jis sandorį patvirtino (CK 1.79 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

4. Apeliacinės ir pirmosios instancijų teismai peržengė ieškinio ribas. Skolos raštelis, kaip vienašalė sutartis, nugincytas nebuvo. Ieškovas ieškinyje neprašė, tačiau teismai panaikino sutartinę

prievolę, nes šalis buvo atleista nuo pareigos vykdyti prisiimtus įsipareigojimus, tebegaliojant tų įsipareigojimų pagrindui.

Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovai prašo kasacinį skundą atmesti. Jie nurodo tokius nesutikimo su kasaciniu skundu argumentus:

1. Skolos raštelyje (2006 m. rugsėjo 27 d. pakvitavime) nurodyta, kad A. R. perima savo atsakomybėn įmonės „Autoimpeks“ skolą. Vadinasi, skolos rašteliu buvo tęsiamas bankrutavusios UAB „RGV Autoimpeks“ skolinių įsipareigojimų vykdymas, o ne sukurta nauja prievolė.

2. Vilniaus apygardos teismo 2003 m. gruodžio 3 d. nutartimi nutarta UAB „RGV Autoimpeks“ pripažinti bankrutavusia ir likviduota dėl bankroto. Skola perimta po įmonės bankrutavimo ir likvidavimo, nors pagal CK 6.128 straipsnio 3 dalį tuo atveju, kai juridinis asmuo (kreditorius ar skolininkas) likviduojamas, prievolė baigiasi.

3. Vadovaujantis Įmonių bankroto įstatymo 16 straipsniu, nuo bankroto bylos iškėlimo dienos laikoma, kad visi bankrutuojančios įmonės skolų terminai pasibaigę. Ši įstatymo nuostata užtikrina vienodą visų kreditorių apsaugą, nes įgalina nuo bankroto bylos iškėlimo momento įstoti į bylą ir reikšti savo reikalavimus bankrutuojančiai įmonei ir tuos kreditorius, kuriems iki bylos iškėlimo skolų mokėjimo terminai faktiškai dar nebuvo suėję. Tarp bendrovės kreditorių ieškovas nebuvo įtrauktas, nors jo galimas kreditorinis reikalavimas atsirado 1996 m. gruodžio 21 d. Jeigu UAB „RGV Autoimpeks“ buvo skolinga ieškoviui, jo reikalavimas turėjo būti įtrauktas į kreditorių sąrašą ir patvirtintas teismo nutartimi. Kadangi tiek pradedant, tiek užbaigiant bendrovės bankroto procedūras kasatorius nebuvo įtrauktas UAB „RGV Autoimpeks“ kreditoriumi, laikytina, kad bendrovė su ieškovu buvo atsiskaičiusi arba ieškovas, nepateikęs prašymo bankroto administratoriui įstatymo nustatyta tvarka, skolos atsisakė.

4. Kasatorius pretenzijas dėl tariamos skolos pradėjo reikšti tik 2009 m. spalio mėn., nors, anot kasatoriaus, tariama skola A. R. turėjo būti padengta dar iki 2008 m. sausio 1 d. Toks kasatoriaus delsimas susigrąžinti tariamą skolą suponuoja išvadą, kad jis, reikšdamas ieškinį, piktnaudžiauja savo turima subjektyvia teise ir naudojasi dėl atsakovų tėvo mirusio tėvo prastos psichinės būklės susiklosčiusia situacija.

5. Kasaciniame skunde nurodydamas, kad „joks įstatymas nenumato draudimo asmeniui dengti įsiskolinimą už kitą asmenį, šiuo atveju už bankrutavusią įmonę“, kasatorius ginčo prievolę sieja su bankrutavusia ir likviduota bendrove. Vadovaujantis CK 6.115, 6.116 straipsnių nuostatomis, skola gali būti perimama pagal trečiojo asmens ir kreditoriaus sutartį arba pagal skolininko ir skolos perėmėjo susitarimą, gavus kreditoriaus sutikimą. Vadovaujantis CK 6.118 straipsniu skolos perkėlimo sutartis turi būti rašytinė. Kasatorius nepateikė teismui jokios rašytinės skolos perkėlimo sutarties, sudarytos jo ir skolos perėmėjo arba skolininko (bendrovės) ir skolos perėmėjo. Nesant specialaus susitarimo dėl skolos perėmimo, taip pat atitinkamo skolininko (bendrovės) sutikimo dėl skolos perėmimo, laikytina, kad nebuvo laikytasi imperatyviųjų nustatytų skolos perkėlimą institutą reglamentuojančių teisės normų.

6. 2006 m. rugsėjo 27 d. pakvitavimas laikytinas niekiniu sandoriu dėl to, kad negalima prisiimti likviduotos bendrovės skolinių įsipareigojimų bei dėl to, kad nebuvo laikytasi imperatyviųjų CK nustatytų skolos perkėlimą institutą reglamentuojančių teisės normų. Vadovaujantis CK 1.78 straipsnio 1 dalimi sandoris laikomas niekiniu, jeigu jis, vadovaujantis įstatymais, negalioja, nepaisant to, yra ar ne teismo sprendimas pripažinti jį negaliojančiu. Šalys negali niekinio sandorio patvirtinti. Dėl to kasatoriaus teiginiai, kad A. R., sumokėjęs 6900 Lt, patvirtino sandorį pradėdamas jį vykdyti, nepagrįsti, nes patvirtinti galima tik nuginčijamąjį, bet ne niekinį sandorį.

7. Pasak kasatoriaus, pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai peržengė ieškinio ribas, nes tik taip galima vertinti situaciją, kai šalis atleidžiama nuo pareigos vykdyti prisiimtus įsipareigojimus nesant panaikinto tų įsipareigojimų pagrindo. Šis sandoris dėl imperatyviųjų įstatymo normų nesilaikymo laikytinas niekiniu ir dėl to jis negalioja, nepaisant to, ar yra teismo sprendimas. Be to, ieškovas šio klausimo nekėlė bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme, o kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių, taigi šios kasatoriaus aplinkybės nevertintinos.

8. A. R. nuo 2002 m. iki pat mirties nuolat lankėsi pas psichiatrą ir vartojo psichotropinius vaistus, todėl tikėtina, kad pasirašydamas skolos raštelį, turėjo psichinės sveikatos problemų. Be to, A. R. daugiau kaip ketverius metus iki pakvitavimo pasirašymo nebevykdė verslo veiklos. Kasatoriaus teiginiai, kad A. R., būdamas profesionalus verslininkas, laisvai ir savanoriškai pasirašė neprieštaraujantį sąžiningai verslo praktikai skolos raštelį, vertintini kritiškai.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl savanoriško įsipareigojimo įvykdyti prievolę už juridinį asmenį, likviduotą dėl bankroto

Prievolė – tai teisinis santykis, kuriuo viena šalis (skolininkas) privalo atlikti kitos šalies (kreditoriaus) naudai tam tikrą veiksmą arba nuo jo susilaikyti, o kreditorius turi teisę reikalauti, kad skolininkas įvykdytų savo pareigą (CK 6.1 straipsnis), tai yra kreditoriaus ir skolininko civilinis teisinis santykis, kuriuos sieja tarpusavio teisės ir pareigos, ir skolininkui už pareigų nevykdymą taikomos civilinės teisinės sankcijos. Prievolės atsiranda iš sandorių arba kitokių juridinių faktų, kurie pagal galiojančius įstatymus sukuria prievolinius santykius (CK 6.2 straipsnis). Nagrinėjamoje byloje nustatant pareigą skolininkui įvykdyti prievolę turi būti vertinamas į bylą pateiktas pakvitavimas kaip prievolės atsiradimo pagrindas.

Byloje nustatyta, kad ieškovas ir A. R. surašė 2006 m. rugsėjo 27 d. pakvitavimą, kuriuo A. R. perėmė BĮ UAB „RGV Autoimpeks“ 20 000 Lt skolą savo atsiskaitomybėn ir įsipareigojo nurodytą sumą grąžinti ieškovui iki 2008 m. sausio 1 d. Ieškovo teigimu, skola atsirado 1996 m. gruodžio 21 d. paskolos rašto pagrindu, t. y. UAB „RGV Autoimpeks“ liko jam skolinga už gumos gaminius 47 000 Lt. Pagal šį paskolos raštą skolos likutis 1997 m. lapkričio 21 d. buvo 20 000 Lt. Taigi, nagrinėjamoje byloje kilo ieškovo ir atsakovų mirusiojo A. R. įpėdinių ginčas, kaip turi būti kvalifikuojamas nurodytas pakvitavimas, t. y., ar šis pakvitavimas vertintinas kaip teisinė prievolė, pagal kurią skolininko įpėdiniai privalo kreditoriaus naudai įvykdyti prievolę ir, ar iš šios prievolės kilusios teisės ir pareigos gali būti priverstinai įgyvendintos per teisminę gynybą.

Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad ieškovas turėjo reikalavimo teisę į BĮ UAB „Autoimpeks“, kurios vadovas ir akcininkas buvo A. R., skolą. Taip pat teismai nustatė, kad tiek pradedant, tiek užbaigiant bendrovės bankroto procedūras kasatorius nebuvo įtrauktas į UAB „RGV Autoimpeks“ bankroto bylą kreditoriumi ir nepateikė teismui savo kreditorinio reikalavimo. Bankroto procedūros metu nebuvo nustatyta, kad įmonė turėjo skolų ieškovui, šioje byloje esantis 1996 m. gruodžio 21 d. paskolos raštas bankroto administratoriui nebuvo pateiktas, o vykdant bankroto procedūrą nebuvo rasta jokių duomenų apie egzistuojančią įmonės prievolę ieškovui. Pažymėtina, kad ir šios bylos nagrinėjimo metu ieškovas negalėjo pateikti įrodymų dėl skolos dydžio, teigdamas, jog jis plėtojo veiklą per savo individualią įmonę, kuri yra bankrutavusi. Vilniaus apygardos teismo 2003 m. gruodžio 3 d. nutartimi BĮ UAB „RGV Autoimpeks“ pripažinta bankrutavusia ir likviduota dėl bankroto, 2005 m. spalio 24 d. išregistruota iš Juridinių asmenų registro ir nustojo egzistuoti kaip teisinių santykių subjektas. Dėl to pagal CK 6.128 straipsnio 3 dalį tuo atveju, kai juridinis asmuo (kreditorius ar skolininkas) likviduojamas, prievolė baigiasi, o kreditoriaus reikalavimo teisė nebegali būti priverstinai įgyvendinta. Nei įmonių bankroto įstatyme, nei kituose įstatymuose ar teisės aktuose nenustatyta, kad įmonės vadovas ir (arba) akcininkas savaime perimtų dėl bankroto likviduotos įmonės prievoles kreditoriams. Pažymėtina, kad pagal Įmonių bankroto įstatymo 16 straipsnį nuo bankroto bylos iškėlimo dienos laikoma, kad visi bankrutuojančios įmonės skolų terminai pasibaigę. Ši įstatymo nuostata užtikrina vienodą visų kreditorių apsaugą, nes įgalina nuo bankroto bylos iškėlimo momento įstoti į bylą ir reikšti savo reikalavimus bankrutuojančiai įmonei ir tuos kreditorius, kuriems iki bylos iškėlimo skolų mokėjimo terminai faktiškai dar nebuvo suėję.

Teisėjų kolegija konstatuoja, kad, 2006 m. rugsėjo 27 d. A. R. surašant pakvitavimą, iš kurio ieškovas grindžia savo reikalavimo teisę, prievolė, kurią įsipareigojo už likviduotą UAB „RGV Autoimpeks“ įvykdyti A. R., nebeegzistavo. Dėl šios priežasties teisėjų kolegija sutinka su padaryta teismų išvada, kad surašytu skolos raštu nebuvo perimta jau nebeegzistuojanti, o sukurta nauja prievolė.

Teisėjų kolegija sutinka su teismų padarytų teisinių santykių vertinimu, kad tai nėra skolos perkėlimas, nes šio instituto esmė yra ta, kad sudarius skolos perkėlimo sutartį pirminė prievolė išlieka, tačiau pasikeičia tik skolininko asmuo, kuris ne sukuria naują, o įstoja į jau esantį prievolinių teisinių santykių ir perima senojo skolininko skolą (CK 6.115, 6.119, 6.120 straipsniai), o šios bylos atveju skolos rašto surašymo metu kreditoriaus prievolė buvo pasibaigusi (CK 6.128 straipsnio 3 dalis).

Dėl prigimtinės prievolės vykdymo

Kasatoriaus nuomone, civilinės teisės dispozityvumo principas leidžia nustatyti teisinius santykius patiems dalyviams, nes joks įstatymas tiesiogiai nenumato draudimo asmeniui sumokėti skolą už kitą asmenį, šiuo atveju – už bankrutavusią įmonę, ir todėl apeliacinės instancijos teismas, pasisakydamas, kad A. R. neturėjo teisės parašyti asmeninio skolos raštelio kasatoriui, nepagrįstai apribojo CK 6.156 straipsnyje įtvirtintą sutarties laisvės principą.

Kasacinio teismo teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad prievolės pagal savo pobūdį ir jų atsiradimo pagrindą gali būti įvairios. CK 6.1 straipsnyje pateikiama teisinė prievolė, kurią kreditorius privalo įvykdyti, o skolininkas turi teisę tokio to reikalauti, apibrėžtis. Prievolės atsiranda iš sandorių arba kitokių juridinių faktų, kurie pagal galiojančius įstatymus sukuria prievolinius santykius (CK 6.2 straipsnis). Be teisinių prievolių Civilinis kodeksas pripažįsta ir prigimtines prievoles. Prigimtinė prievolė (lot. *obligatio naturalis*) atsiranda, kai šalis sieja tam tikri tarpusavio moraliniai įsipareigojimai arba viena šalis jaučia moralinę pareigą atlikti kitai šaliai tam tikrus veiksmus. Prigimtinė prievolė yra tik tada, kai iš teisės aktų neišplaukia, jog atsirastų teisinė prievolė. Įstatymas, nenurodydamas konkrečių prigimtinių prievolių pagrindų, suteikia teismui teisę vieną ar kitą santykį pripažinti prigimtinė prievole. Prigimtines prievolės požymis yra tas, kad, skirtingai nei teisinių prievolių, prigimtinių prievolių įvykdymas negali būti priverstinai įgyvendinamas, o kito asmens, skolininko, negalima priversti įvykdyti savo pareigos. Vis dėlto jei jau atliktas prievolės įvykdymas atitinka geros moralės nuostatas, asmuo, kuris nors ir neprivalėjo prievolės vykdyti, tačiau ją įvykdė, negali išreikalauti įvykdymo kaip be pagrindo įgytą turtą (CK 6.241 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Nustačius, kad turtą perdavė asmuo, suvokdamas neturįs jokios pareigos tą daryti, turtas iš jį gavusio asmens negali būti išreikalautas, nes toks turto įgijimas, nors ir be pagrindo, laikytinas iš esmės pateisinamu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. sausio 2 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *UADB PZU Lietuva v. Lietuvos kariuomenė*, bylos Nr. 3K-3-81/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjamą A. R. įsipareigojimą vertina ne kaip teisinę, o kaip moralinę prievolę, ir nesutinka su kasatoriaus argumentu, kad pasirašius skolos raštą atsirado nauja prievolė. Pirma, jokie teisės aktai neįpareigojo A. R. grąžinti skolą už bankrutavusią ir likviduotą bendrovę „RGV Autoimpeks“. Antra, A. R., kaip buvusio įmonės akcininko ir vadovo, prievolės vykdymas atitiko geros moralės nuostatas. Byloje nustatyta, kad A. R. iki savo mirties vykdė moralinę prievolę ir sumokėjo ieškovui 6900 Lt, tačiau likusi nesumokėta dalis negali būti išreikalauta iš mirusiojo įpėdinių. Prigimtinė prievolė kaip palikėjo turtinė prievolė negali būti paveldima (CK 5.1 straipsnio 2 dalis). Atsakovai iš ieškovo taip pat neturi teisės reikalauti to, ką jis gavo iš vykdžiusio prigimtines prievoles A. R. Šios bylos atveju prigimtinė prievolė nevirto teisine prievole. Teisėjų kolegija sutinka su kasacinio skundo argumentu, kad A. R. veiksmai nebuvo teisės aktų draudžiami. Prigimtines prievolės vykdymas atitiko geros moralės nuostatas ir jos vykdymas neprieštaravo teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams (CK 1.5 straipsnio 2 dalis). Pabrėžtina, kad tokia prievolė gali būti įvykdyta tik skolininko valia ir jokia prievarta prieš skolininką negalima.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

Kasaciniame teisme patirta 70,30 Lt išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Bendrosios raštinės 2012 m. vasario 10 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Atmetus kasacinį skundą, šios bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą priteistinos iš kasatoriaus (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92, 93 straipsniai, 96 straipsnio 2 dalis, 340 straipsnio 5 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 93, 96, 98 straipsniais, 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 15 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti valstybei iš ieškovo V. N. (asmens kodas *(duomenys neskelbtini)*) valstybės naudai 70,30 Lt (septyniasdešimt litų 30 ct) išlaidoms, susijusioms su procesinių dokumentų įteikimu kasaciniame teisme, atlyginti.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Virgilijus Grabinskas

Birutė Janavičiūtė

Egidijus Laužikas